

การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง

ครูสุนทภา ดลปัดชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

การอ่านบทร้อยแก้ว

บทประพันธ์ที่เรียบเรียงด้วยภาษาที่ใช้เขียนหรือพูดกันทั่วไป ภาษาที่ใช้สำหรับร้อยแก้วไม่มีการบังคับสัมผัส หรือกำหนดจำนวนคำแต่อย่างใด เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ

บันเทิงคดี

เป็นลักษณะงานเขียนที่มีเนื้อหามุ่งเสนอเรื่องที่ต่าง
ขึ้นจากจินตนาการ เพื่อความเพลิดเพลินเป็นหลัก

- นิทาน
- เรื่องสั้น
- นวนิยาย
- นิยายอิงพงศาวดาร
- นิทานชาดก

สารคดี

เป็นลักษณะงานเขียนที่มีเนื้อหามุ่งเสนอ ข้อเท็จจริงที่
เป็นความรู้ ข้อคิดเป็นหลัก

- ความเรียง
- บทความ
- สารคดี
- รายงาน
- พงศาวดาร
- กฎหมาย
- จดหมายเหตุ
- พระราชหัตถเลขา
- จารึก
- คัมภีร์ศาสนา

หลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

- ศึกษาเรื่องที่จะอ่านให้เข้าใจ
- อ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธีในภาษา
- ต้องมีสมาธิและมั่นใจ
- อ่านออกเสียงให้เป็นเสียงพูด ไม่ตัดเสียงหรือใช้เสียงแหลมเกินไป
- อ่านออกเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกนหรือแผ่วเกินไป
- กำหนดความเร็วให้เหมาะสมกับผู้ฟังและเรื่องที่อ่าน
- อ่านให้ถูกต้องจังหวะวรรคตอน
- อ่านเน้นคำที่สำคัญและคำที่ต้องการ เพื่อให้เกิดจินตภาพที่ต้องการ
- เมื่ออ่านข้อความที่มีเครื่องหมายวรรคตอนกำกับ ควรอ่านให้ถูกต้องตามหลักภาษาส่วนคำที่ใช้อักษรย่อต้องอ่านให้เต็มคำ
- เมื่ออ่านจบย่อหน้าหนึ่งควรผ่อนคลายหายใจและเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่ควรเน้นเสียงทอดเสียงให้ช้าลงกว่าปกติเล็กน้อย

การอ่านในใจ

เป็นการทำความเข้าใจสัญลักษณ์ที่มีผู้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
รูปภาพ และเครื่องหมายต่างๆ แล้วผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจ
โดยแปลสัญลักษณ์ที่บันทึกไว้นั้นให้ตรงตามความต้องการของผู้บันทึก

การอ่านในใจจึงใช้เพียงสายตากวาดไปตาม
ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ต่างๆ
แล้วใช้ความคิด แปลความ ตีความ รับสารต่างๆ ที่อ่านนั้น

การอ่านบทร้อยกรอง

คนไทยเป็นผู้มีอารมณ์สุนทรีย์ จึงได้คิดประดิษฐ์ลีลาที่งดงามของการอ่านบทร้อยกรอง ให้หลากหลาย เช่น การขับ การร้อง การกล่อม การเห่ การแหล่ การพากย์ การอ่านแบบทำนองเสนาะ

- ภาษาไทยเป็นภาษาดนตรีมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ มีเสียงวรรณยุกต์ ๕ ระดับเสียง
- เมื่อนำถ้อยคำมาเรียงร้อยเข้าด้วยกันแล้ว จะก่อให้เกิดบทร้อยกรองหลายลักษณะ เช่น
 - กาพย์
 - กลอน
 - โคลง
 - ร่าย
 - ฉันท์

ลักษณะของบทร้อยกรองประเภทต่างๆ

โคลง

เป็นคำประพันธ์ดั้งเดิมของไทย
ได้รับอิทธิพลมาจากล้านนา
มีฉันทลักษณ์ที่ไม่ซับซ้อน

ร่าย

เป็นคำประพันธ์ที่เก่าแก่ที่สุด
ใน ๑ บท จะกี่วรรคก็ได้
ร่ายสุภาพจะมีวรรคละ ๕ คำ
ส่วนร่ายยาวจะไม่จำกัดจำนวนคำ

ฉันท์

เป็นคำประพันธ์
ที่มีการบังคับเสียงหนักเสียงเบา
(ครู หลุ)

กาพย์

เป็นคำประพันธ์ประเภทหนึ่งของไทย
ที่นิยมแต่งมี ๓ ประเภท

- กาพย์ยานี ๑๑
- กาพย์ฉับ ๑๖
- กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

กลอน

เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแพร่หลาย
มากที่สุด กลอน ๑ บท มี ๔ วรรค

- วรรคสดับ
- วรรครับ
- วรรครอง
- วรรคส่ง

อ่านได้ **๒** ลักษณะ

อ่านออกเสียงธรรมดา :

อ่านออกเสียงเช่นเดียวกับการอ่านร้อยแก้ว

- เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดาแต่ต้องเว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำ ประพันธ์แต่ละชนิด
- มีการเน้นคำรับสัมผัสเพื่อเพิ่มความไพเราะ ใส่อารมณ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่อ่านได้

อ่านทำนองเสนาะ :

อ่านเป็นทำนอง เพื่อความไพเราะ

- เป็นการอ่านที่มีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น ทอดเสียง เอื้อนเสียง เน้นจังหวะ เน้นสัมผัสในชัดเจนไพเราะ และทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม
- ต้องมีสำเนียง น้ำเสียงที่เหมาะสมกับลักษณะเนื้อความ ที่อ่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนโดยเฉพาะ

คุณสมบัติของผู้อ่าน

หลักเกณฑ์ในการอ่าน

ศึกษาคำศัพท์ประเภทต่างๆ
ให้เข้าใจ่องแท้

จดจำรูปแบบและข้อบังคับให้แม่นยำ

ฝึกอ่านทอดเสียงโดยอ่านผ่านเสียง
และผ่านจังหวะให้ช้าลง

เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการอ่านคำแต่ละคำให้ชัดเจน

อ่านบทร้อยกรอง

เป็นสำเนียงการอ่านร้อยแก้วธรรมดา

ให้ได้จังหวะหรือช่วงเสียงตามรูปแบบร้อยกรองชนิดนั้นๆ

อ่านแบบใส่ทำนองเสนาะ ควรฝึกแบ่งช่วงเสียง
ของคำในแต่ละวรรคให้ถูกต้อง

โดยคำนึงถึงความหมายเป็นสำคัญ

หลักเกณฑ์ในการอ่าน

เพิ่มศิลปะในการอ่านที่จะทำให้การอ่านทำนองเสนาะเกิดความไพเราะยิ่งขึ้น โดยมีวิธีการ ดังนี้

การกระแทกเสียง

การลงเสียง
ในแต่ละคำ
ให้หนักเป็น
พิเศษ มักใช้
ในตอนบรรยาย
ความโกรธ
ความเข้มแข็ง
หรือ
ตอนที่ต้องการ
ความศักดิ์สิทธิ์

การครวญเสียง

การแทรก
เสียงเอื้อนหรือ
สำเนียงครวญ
รำพัน
ใช้ในกรณี
ที่ต้องการ
ขอร้อง วิงวอน
หรือสำหรับ
อารมณ์โศก

การครั้นเสียง

การทำเสียง
ให้สะดุด
สะเทือน
เพื่อความ
ไพเราะซึ่ง
เหมาะสมกับ
บทร้อยกรอง
บางตอน

การหลบเสียง

การเปลี่ยน
เสียง
หรือหักเสียง
หลบจากสูง
ลงไปต่ำ หรือ
จากเสียงต่ำขึ้น
ไปสูง

การเอื้อนเสียง

การลากเสียง
ช้าๆ เพื่อให้
เข้าจังหวะและ
ไว้หางเสียง
เพื่อความ
ไพเราะ

การทอดเสียง

การอ่าน
โดยผ่อนเสียง
ผ่อนจังหวะ
ให้ช้าลง

ฝึกใส่อารมณ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อความที่อ่าน ทำได้โดยการออกเสียง
โดยเปลี่ยนแปลงเสียงไปตามอารมณ์ความรู้สึกของบทร้อยกรองแต่ละวรรคแต่ละตอน

วิธีการอ่าน

การอ่านทำนองเสนาะจะไพเราะหรือไม่ ขึ้นอยู่กับน้ำเสียงและความสามารถของผู้อ่าน โดยมีเครื่องหมายวรรคตอนในการอ่าน ดังนี้

เครื่องหมาย

ความหมาย

/

การหยุดเว้นช่วงจังหวะสั้นๆ

//

การหยุดเว้นช่วงจังหวะที่ยาวกว่าเครื่องหมาย /

ข้อควรคำนึงในการอ่านกลอน

- อ่านให้ถูกทำนองของกลอนประเภทนั้นๆ
- อ่านออกเสียงคำให้ถูกต้องตามอักขรวิธี
- อ่านคำให้เอื้อสัมผัสในเพื่อเพิ่มความไพเราะ

		เพื่อให้สัมผัสกับ
ข้าอุตสาห์มา เคารพ อภิวันท์	อบ-พิ-วัน	เคารพ
คิดถึงบาท บพิตร อดิศร	อะ-ติด-สอน	บพิตร
บุญบันดาลดล จิต พระธิดา	ทิด - ดา	จิต

ข้อควรคำนึงในการอ่านกลอน (ต่อ)

- ใส่อารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อความ
 - เนื้อความบรรยายธรรมชาติ
ควรอ่านด้วยเสียงเนิบ นุ่ม กังวาน แจ่มใส ชัดเจน

ความดังเสียงใช้ประมาณ

๓ ใน ๔ ของเสียงตน

- เนื้อความบรรยายความตื่นเต้น
ควรอ่านช้าบ้าง เร็วบ้าง ดังบ้าง ค่อยบ้าง
เพื่อให้เข้าใจตามความหมายของเนื้อความ
- อ่านให้ถูกช่วงเสียงหรือจังหวะของกลอน

ข้อควรคำนึงในการอ่านภาพย์

- อ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

ออกเสียงสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวให้ถูกต้อง

ศึกษาการอ่านเอื้อสัมผัสและรับสัมผัส

อ่านให้ถูกต้องตามรูปเขียน

เมื่อไร อ่านเป็น เมื่อไร
 เมื่อไหร่

- อ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
- ใช้น้ำเสียงในการอ่านให้สอดคล้องกับเนื้อความ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามและเกิดจินตภาพ

ข้อควรคำนึงในการอ่านภาพย์ (ต่อ)

- ใช้เสียงในการอ่านอย่างมีศิลปะ

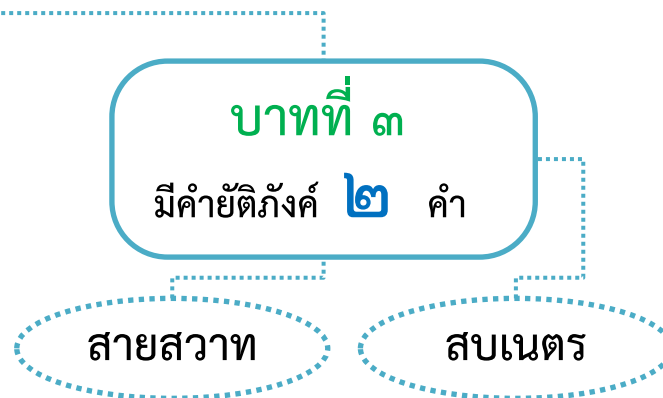

ข้อควรคำนึงในการอ่านโคลงสี่สุภาพ

- ใช้น้ำเสียงในการอ่านให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อความ
- สังเกต**คำยัติภังค์** ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏเครื่องหมาย โดยต้องอ่านให้ผู้ฟังทราบว่าเป็นคำใด

ลำพุดูหึ่งห้อย	พรอยพราย
เหมือนเม็ดเพชรรัตน์ราย	รอบก้อย
วับวับจับเนตร สลาย-	สวาท สบ- เนตรเอย
วับเช่นเห็นหึ่งห้อย	หับหม้านนานเห็น

(โคลงนิราศสุพรรณ : สุนทรภู่)

ดังนั้น เมื่ออ่านคำว่า “สลาย” และคำว่า “สบ”
จึงต้องทอดเสียงให้น้อยที่สุด
เพื่อให้ผู้ฟังทราบว่าเป็นคำอะไร

ข้อควรคำนึงในการอ่านฉันท

- ศึกษาลักษณะของฉันทลักษณะให้เข้าใจ ต้องรู้คำครุ คำลหุ และคณะของฉันทแต่ละประเภท

- แบ่งจังหวะในการอ่านฉันทให้ถูกต้อง โดยเฉพาะคำที่มีเครื่องหมายยัติภังค์คั่น

สูงลิ่วละลानัน-
สูง-ลิ่ว/ละ-ลान-นัย//

ยนพันประมาณหมาย
ยะ-นะ-พัน/ประ-มาน-หมาย//

- อ่านเน้นเสียงคำที่รับสัมผัสให้ชัดเจน โดยสัมผัสนอกต้องทอดเสียงให้มีจังหวะยาวกว่าปกติ

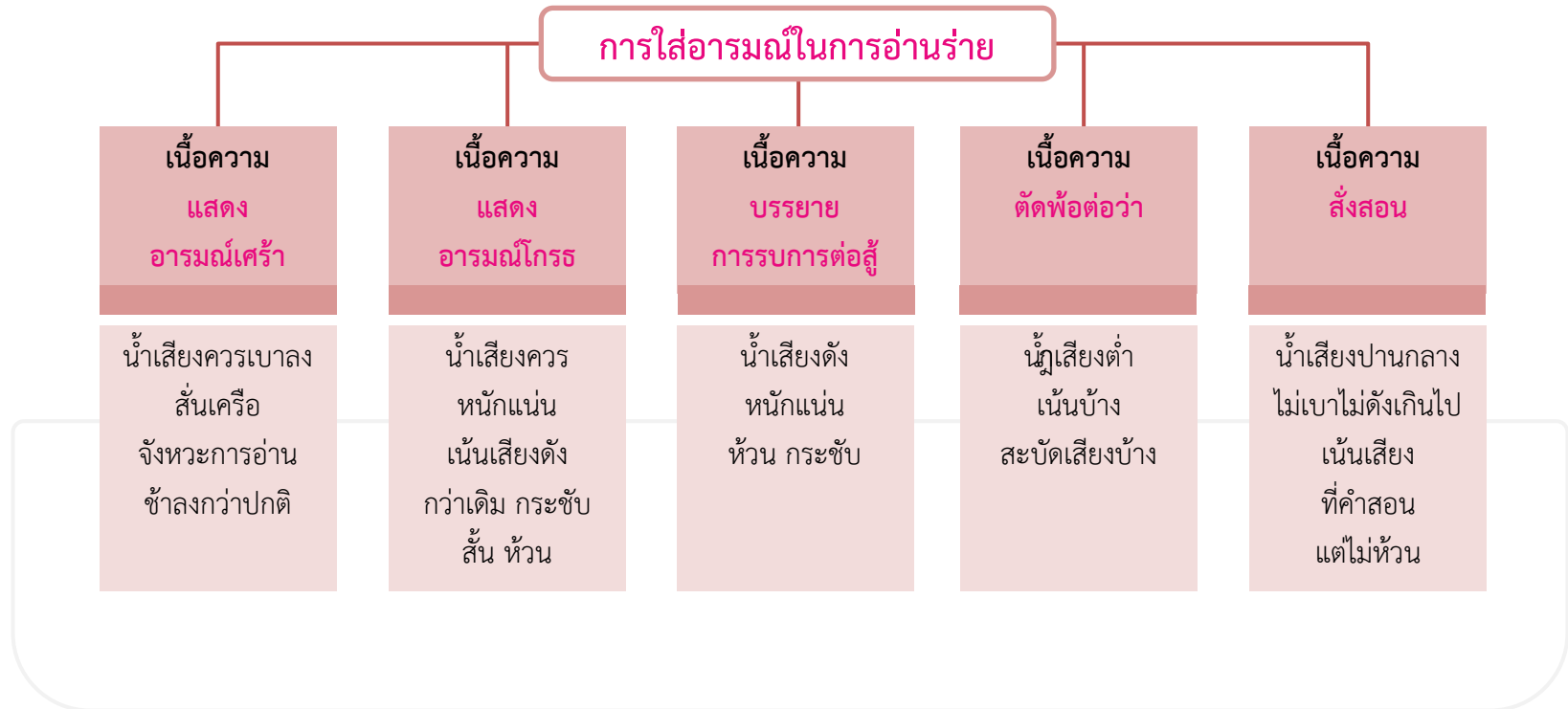
ข้าแต่พระจอมจุฬมกุฎ
ข้า-แต่/พระ-จอม/จุ-ละ-มะ-กุฎ//

บริสุทธิกำจาย
บอ-ริ-สุด/ทิ-กำ-จาย//

- ไม่อ่านเอื้อนเสียงที่คำลหุ เพราะมีเสียงเบาและสั้น
- ต้องเอื้อนทำนองให้ถูกต้องตามประเภทของฉันท
- เมื่ออ่านตอนจบต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลง

ข้อควรคำนึงในการอ่านราย

- การอ่านรายทุกชนิดจะมีทำนองเหมือนกัน ทำนองสูงอ่านด้วยเสียงระดับเดียวกัน การลงจังหวะอยู่ที่ท้ายวรรคทุกวรรค
- รายส่วนใหญ่จะมีวรรคละ ๕ คำ โดยการอ่านให้จบวรรคภายใน ๑ ช่วงลมหายใจ

การอ่านและพิจารณาบทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรองมีแนวทางในการอ่านและพิจารณาตามองค์ประกอบ :

เนื้อหาสาระ

รูปแบบ

: ลักษณะการประพันธ์หรือฉันทลักษณ์

ลักษณะการประพันธ์

ศิลปะการประพันธ์

การสรรคำ ถ้อยคำที่ใช้ในบทร้อยกรองมักเป็นคำที่มีลักษณะพิเศษ

การใช้ภาพพจน์ : การใช้คำสร้างภาพ

ความไพเราะ รสของบทร้อยกรองอยู่ที่เสียง

ความหมายลึกซึ้งกินใจ

- อุปมา
- อุปลักษณ์
- บุคคลวัต
- สัทพจน์

ตอนที่ ๑

ตอนที่ ๒

ตอนที่ ๓

ตอนที่ ๔

๑_หลักสูตรวิชาภาษาไทย

๒_แผนการจัดการเรียนรู้

๓_PowerPoint_ประกอบการสอน

๔_ใบงาน_เฉลย

๕_ข้อสอบประจำหน่วย_เฉลย

๖_ข้อสอบ_เฉลย

๗_การวัดและประเมินผล

๘_เสริมสาระ

๙_สื่อเสริมการเรียนรู้

